

Nr 43.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående efterskänkande av återbetalningsskyldighet för felaktigt uppburen arrendeavkomst av stadskomministerns löningsjord i Linköping; given Stockholms slott den 22 januari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Sam. Stadener.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 januari 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, HANSÉN, JEPSSON, RUNDQVIST.

Departementschefen, statsrådet Stadener anför härefter:

Under förevarande punkt anhåller jag att få anmäla ett ärende rörande efterskänkande av återbetalningsskyldighet för arrendeavkomst av stadskomministerns löningsjord eller stadsägan nr 2106 i Linköpings stad, vilken avkomst komministern i Linköpings och S:t Lars församlingars pastorat Gustaf Rudolf Raginius Andersson felaktigt uppburit från början av innevarande löneregleringsperiod för prästerskapet i pastoratet den 1 maj 1919 och till utgången av ecklesiastikåret 1928/1929.

Under närmast föregående löneregleringsperiod åtnjöt stadskomministern i Linköping avkomsten av ifrågavarande löningsjord, men i den för präster-

Bihang till riksdagens protokoll 1932. 1 saml. 36 häft. (Nr 43—44.)

1

Efterskänkande av återbetalningsskyldighet för felaktigt uppburen arrendeavkomst av stadskomministerns löningsjord i Linköping.

skapet i nämnda pastorat den 11 juli 1918 fastställda löneregleringsresolutionen finnes sagda jord icke omnämnd. Emellertid har avkastningen av jorden, som icke utarrenderats av länsstyrelsen i Linköping, jämväl efter den nya löneregleringens ikraftträdande disponerats av komministern i domkyrkoförsamlingen Andersson.

Sedan det blivit upplyst, att Andersson på grund av misstag uppburit ifrågavarande arrende, har Andersson den 30 juni 1930 i en till Kungl. Maj:t ingiven ansökning — med framhållande att han handlat i god tro, så mycket mer som han i ärendet rådfrågat stadens borgmästare, och med hänvisning till ett vid ansökningen fogat kvitto, utvisande att han till pastoratets prästlönekassa inbetalat av honom för nämnda stadsäga uppburet arrende av 500 kronor för ecklesiastikåret den 1 maj 1929—den 30 april 1930 — anhållit, att Kungl. Maj:t måtte låta härvid bero.

I ärendet hava yttranden till en början avgivits av vederbörande kyrkoråd och kontraktsprost, domprosten i Linköping Sven Carlson, samt den 30 juli 1930 av domkapitlet i Linköping, den 13 augusti 1930 av länsstyrelsen, den 12 september 1930 av kammarkollegiet och den 30 september 1930 av statskontoret, varjämte domprosten Carlson inkommit med en utredning i ämnet.

Kyrkorådet, domprosten Carlson och domkapitlet hava tillstyrkt bifall till ansökningen, och länsstyrelsen har förklarat sig intet hava att erinra mot sådant bifall.

Kammarkollegiet har anfört:

Sökandens komministerslön för ecklesiastikåret 1930/1931 kan, inberäknat provisorisk tilläggslön och dyrtidstillägg, beräknas till omkring 7,800 kronor, vartill kommer förmånen av fri bostad. För år 1929 har sökanden taxerats enligt kommunalskattelagen till 9,870 kronors inkomst (av tjänst eller tillfällig förvärvsverksamhet) samt enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt till 8,410 kronor.

Enligt från sökanden inhämtad uppgift uppgå de av honom under ecklesiastikåren 1919/1929 oriktigt uppburna arrendemedlen till sammanlagt 5,140 kronor.

Till bestridande av de för prästerskapets i Linköpings pastorat fastställda löner och arvoden tagas i anspråk allenast de i 19 § 1 mom. löneregleringslagen omförmälda församlingsavgifter, under det avkomsten av de inom pastoratet belägna prästerliga löneboställena och övriga så kallade lokala avlöningstillgångar i sin helhet inlevereras till kyrkofonden.

Beträffande själva saken finner kollegiet sig så mycket mindre kunna tillstyrka ett efterskänkande av de prästerliga avlöningstillgångarnas rätt med avseende å ifrågakomna arrendemedel som, såvitt handlingarna utvisa, några ömmande omständigheter i förevarande fall icke föreligga. Däremot torde vara billigt, att återbetalningen av de oriktigt uppburna arrendemedlen underlättas för sökanden genom att medgivande lämnas honom att verkställa återbetalningen genom avbetalningar under viss tidsperiod, exempelvis under en tid av högst 5 år.

På grund av det anförda hemställer kollegiet, det täcktes Kungl. Maj:t, med avslag å ansökningen, förklara hinder icke möta för länsstyrelsen att

medgiva sökanden anstånd med återbetalningen av arrendemedlen, på sätt nyss nämnts, dock icke för längre tid än fem år.

Statskontoret har ansett sig icke heller kunna tillstyrka bifall till ansökningsen utan anslutit sig till vad kammarkollegiet framhållit. Skulle Kungl. Maj:t finna skäl att för ett underlättande av återbetalningen av de uppburna arrendemedlen medgiva sökanden längre amorteringstid än den kammarkollegiet föreslagit, exempelvis tio år, hade statskontoret icke något att erinra häremot.

Domprosten Carlsons utredning har följande lydelse:

Sedan jag den 1 maj 1927 tillträtt domprost- och kyrkoherdebefattningen i Linköpings och S:t Lars församlingars pastorat samt från och med nämnda dag inträtt såsom kontraktsprost i Linköpings domprosteri, anhöll jag hos kronokassören och mantalsskrivningsförrättaren i Linköpings stad, Henrik Häger, att erhålla förteckning över samtliga ecklesiastika boställen och jordar inom Linköpings stad, för att jag i egenskap av ordförande i pastoratets gemensamma kyrkoråd skulle kunna uppgöra vederbörlig tablå över prästerskapets inom pastoratet avlöning samt såsom kontraktsprost skulle äga möjlighet att öva kontroll över från pastoratets löneboställen inflytande arrenden. Då jag erhöll denna begärda uppgift, saknades däri stadskommis-terns löningsjord eller stadsägan nr 2106 i Linköpings domkyrkoförsamling. Då jag emellertid någon gång under försommaren 1929 tillsammans med bemälda kronokassör och mantalsskrivningsförrättare genomgick mantalslängden över Linköpings stad, kom han att för mig omnämna ifrågavarande stadskommis-terns löningsjord, om vilken jag förut ej hört talas. Jag gjorde då förfrågan hos länsstyrelsen, om denna löningsjord vore utarrenderad genom länsstyrelsens försorg, vilket förklarades icke vara förhål-landet. Därefter vände jag mig till komminister Andersson, som upplyste mig, att han alltsedan sitt tillträde av komministerbefattningen i Linköpings pastorat den 1 november 1911 disponerat och allt fortfarande disponerade jorden i fråga, således även efter den nya löneregleringens ikraftträdande den 1 maj 1919. Några donationshandlingar kunde icke anträffas, vilka syntes berättiga komminister Andersson att uppbära avkomsten av jorden i fråga. Ansvar för det gjorda misstaget synes ej åvila komminister Andersson ensam, ity att pastoratets gemensamma kyrkoråd vid det förarbete, som ålåg detsamma vid förberedelserna till den blivande nya lönereglering, som trädde i kraft 1 maj 1919, borde ha uppgivit även denna löningsjord, var-jämte det ålegat dåvarande kontraktsprosten i domprosteriets kontrakt att tillse, att samtliga ecklesiastika löneboställen m. m. inom pastoratet medtagits. På grund av detta fördelade ansvar ber jag att på det livligaste få tillstyrka, att komminister Andersson befrias från återbetalningsskyldighet, helst som han ännu ej lyckats bliva skuldfri och hans familj under de senare åren hemsökts av sjukdom, varför det för honom skulle medföra en oerhörd svårighet och icke ringa ekonomiska bekymmer att kunna återbetala en så stor summa, som det här gäller. Utdebiteringen till prästlöner inom Linköpings pastorat är så ringa, att all avkastning av pastoratets löneboställen årligen inbetalas till kyrkofonden, för vilken det torde betyda föga, om dessa felaktigt bekomna arrenden återbetalas eller icke, varemot en återbetalning för komminister Andersson skulle betyda, såsom nämnts, en oerhörd svårighet. Till sist ber jag att få framhålla, att komminister Andersson troget verkat såsom komminister i Linköpings pastorat sedan den 1 november 1911.

Sedan härefter domprosten Carlson anmält, att komminister Andersson avlidit den 19 mars 1931, efterlämnande änka och två söner, har kammar-kollegiet i förnyat utlåtande den 31 mars 1931 anfört:

Med hänsyn till det förändrade läge, vari frågan kommit genom kommi-nister Anderssons frånfälle, och till ovissheten huruvida ett efterskänkande av beloppet i fråga, i händelse ett sådant medgäves, skulle komma hans änka och barn till godo, hemställer kollegiet, att den av honom gjorda framställningen icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I en sedermera till Kungl. Maj:t inkommen skrift hava Anderssons änka Helena Sofia Elisabet Andersson, född Törnblom, samt makarnas två söner Olof Gustaf Samuel Andersson, född den 21 juli 1907, och Sven-Åke Gustaf Andersson, född den 22 augusti 1909, förklarat sig fullfölja den gjorda an-sökningen och såsom stöd härför åberopat, att ehuru stärbhusets ifrågava-rande skuld å 5,000 kronor jämte ränta icke medräknats i boets skulder, bouppteckningen likväl utvisade en behållning av endast 31 kronor 48 öre, enligt vad framginge av vid skriften fogat transsumt.

Departement-schefen.

Sedan komminister Andersson nu avlidit, skulle återbetalningsskyldig-heten för ifrågavarande arrendeavkomst, som han obestriddigen uppburit i god tro och som, utom räntor, uppgår till 5,000 kronor, åligga hans stärb-husdelägare. Med hänsyn till stärbhusets ekonomiska ställning synas starka billighetsskäl tala för att förevarande återbetalningsskyldighet får efterskänkas. Enligt vad som framgår av domprosten Carlsons yttrande, skulle medlen i sin helhet hava ingått till kyrkofonden. Då i förevarande fall fråga är om efterskänkande av ett kyrkofonden lagligen tillkommande inkomstbelopp, torde för bifall till ansökningen erfordras medgivande av riksdag och kyrkomöte.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för sin del medgiva, att återbetalningsskyldigheten för av framlidne komministern i Linköpings pastorat G. R. R. Andersson för tiden den 1 maj 1919—30 april 1929 felak-tigt uppuren avkastning av stadsägan nr 2106 i Linkö-pings stad må efterskänkas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hem-ställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

I. A. Hedenlund.